

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з навчальної дисципліни «ТРУДОВЕ ПРАВО»
підготовки бакалавра спеціальності 081 «Право»**

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
31 травня 2016 року
протокол № 10
Зав. кафедри
_____ проф. Лаврик Г.В.

МОДУЛЬ I. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ТРУДОВОГО ПРАВА. ПРАВОВІДНОСИНИ У ТРУДОВОМУ ПРАВІ. ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ПРАЦЮ

Тема 1. Трудове право як галузь у системі права України

Завдання 1

Після домовленості про прийняття Куриленко на посаду інженера, уповноважений власником орган підприємства зажадав від нього: трудову книжку; паспорт; диплом про освіту; характеристику з попереднього місця роботи; довідку про забезпеченість житловою площею.

Куриленком були надані всі ці документи, крім характеристики, яку він зобов'язався надати протягом тижня. Уповноважений власником орган допустив Куриленка до роботи, але попередив, що коли він протягом тижня не надасть характеристику, угода про укладення трудового договору буде розірвана. Такої характеристики Куриленко не надав, бо йому відмовили її видати.

Які документи може вимагати власник або уповноважений ним орган при прийнятті на роботу?

Які правові наслідки наступають при ненаданні Куриленком характеристики?

Завдання 2

У газеті «Днепр вечерний» було опубліковано оголошення, що фірма запрошує на роботу менеджера по реалізації продукції фірми: чоловіка не старше 35 років, зі знаннями англійської та української мов, вмінням працювати на комп'ютері.

За об'явою до президента фірми звернулась жінка, яка відповідає усім вимогам, крім однієї – вона жінка. Їй відмовили у прийнятті на роботу, пославшись на часті відрядження, і фірма хоче прийняти тільки чоловіка. Жінка оскаржила відмову в прийнятті на роботу у прокурора міста.

Які заходи може вжити прокурор? Чи щось зміниться, коли виявиться, що жінка вагітна?

Завдання 3

Доберіть правильні відповіді. Зверніть увагу на повноту формулювання відповідей; при необхідності вкажіть на можливу варіантність відповідей.

До предмета трудового права належать відносини:

- 1) між чоловіком і жінкою під час роботи на будівництві власного будинку;
- 2) між бібліотекою і читачем щодо відшкодування шкоди, завданої втратою книжок;
- 3) між поштою і поштаркою;
- 4) між командиром військової частини й кухарем тієї ж самої частини;
- 5) між членами акціонерного товариства;
- 6) між інститутом міліції й викладачем кафедри криміналістики щодо виконання навчального навантаження;
- 7) щодо затвердження трудовим колективом правил внутрішнього трудового розпорядку;
- 8) щодо встановлення посадового окладу юрисконсульту підприємства;
- 9) щодо затвердження графіків відпусток у середній школі;
- 10) між комісією з трудових спорів і працівником Павловим щодо розгляду його трудового спору.

Завдання 4

20.09.2013 року Котюк підписав договір з підприємством «Анкор», за яким взяв на себе обов'язок виконати будівельні роботи по ремонту гаража підприємства. Відповідно до договору Котюк приходив на роботу о 9:00, виконував роботу в зручний для нього час. Угода була укладена на три місяці.

Яка, на Вашу думку, природа цього договору про працю? Відповідь обґрунтуйте. Визначте спільні та відмінні риси трудового та цивільного права.

Завдання 5

До батьків приїхали на свято п'ятеро їхніх дітей і за столом почали з'ясовувати, на кого з них поширюється трудове законодавство. Батько – механік електростанції, мати працює в колективному сільськогосподарському підприємстві, син Олександр – капітан річкового пароплава, донька Марія працює продавцем у торговій палатці свого чоловіка, донька Катерина – вільний художник і продає свої картини, син Володимир – військовослужбовець, а син Іван – фермер, його жінка – домогосподарка.

На кого із перелічених осіб поширюється трудове законодавство? Аргументуйте відповідь.

Завдання 6

Семенець був прийнятий на роботу лаборантом в НДІ з окладом 2000 грн. Через 4 місяці він дізнався, що за схемою посадових окладів для працівників установлено оклади від 2000 до 2500 грн. У зв'язку з цим Семенець вимагав установити йому оклад 2500 грн і виплатити різницю за чотири місяці. Представник

власника проти цього заперечував, зазначаючи, що Семенець не має спеціальної освіти і достатнього досвіду роботи.

Як вирішити цей спір? Чия думка є правильною з точки зору особливостей методу трудового права?

Завдання 7

Підприємство “Укртелеком” побудувало багатоквартирний будинок і надало в ньому квартири для своїх працівників, серед яких виявилось декілька осіб, які своєчасно не сплачують квартирну плату, не оплачують комунальні послуги. З метою наведення порядку в утриманні будинку генеральний директор підприємства, пославшись на ст. 136 КЗпП України, дав розпорядження бухгалтерії проводити стягнення заборгованості із заробітної плати боржників. Група працівників звернулась за юридичною консультацією.

Дайте мотивовану консультацію з даного питання.

Тема 2. Джерела трудового права

Завдання 1

У судовому засіданні Алієв заперечував доводи позивача, мотивуючи тим, що він обґрунтував свої вимоги на підставі роз'яснення Міністерства соціальної політики України, яке не зареєстроване у Міністерстві юстиції України. Суд погодився з думкою Алієва.

Дайте правову оцінку ситуації. Поясніть яке місце в системі джерел трудового права України посідають акти Міністерства соціальної політики України. Яке правове значення має державна реєстрація підзаконних актів?

Завдання 2

В обґрунтуванні позовних вимог до ПАТ «Західбудсервіс» Самчук посилався на положення Постанови Пленуму Верховного Суду України від 06.11.1992 року № 9 «Про практику розгляду судами трудових спорів» як підстави для поновлення його на роботі.

Юристконсульт ПАТ, заперечував у суді такий аргумент тим, що постанови Пленуму Верховного Суду України не є джерелами трудового права, не є обов'язковими на території України і посилання на них у позовних заявах суперечить вимогам статей 1, 8, 124 Конституції України.

Проаналізуйте висловлені твердження і обґрунтуйте свою думку.

Завдання 3

Іваненко при прийнятті на роботу вимагав від роботодавця надати йому для ознайомлення правила внутрішнього трудового розпорядку. Проте роботодавець зазначив, що вимоги дисципліни праці щодо нього передбачені трудовим договором, а правила внутрішнього трудового розпорядку на нього не поширюються, оскільки вони поширюються на окремі категорії працівників.

Дайте правову оцінку ситуації. Охарактеризуйте значення правил внутрішнього трудового розпорядку як локального джерела трудового права України.

Завдання 4

У галузевій угоді в галузі освіти було закріплено: «Вчителям загальноосвітніх шкіл встановити надбавки у розмірі 20% від посадового окладу». Дізнавшись про таке положення, колектив учителів приватної загальноосвітньої школи «Сонечко» звернувся до директора з проханням встановити їм такі надбавки. Однак директор відмовив у задоволенні такої вимоги, пояснюючи тим, що школа «Сонечко» є приватною, а вчителі, які в ній викладають, не є членами профспілки, що підписала галузеву угоду.

Чи правомірна відмова директора? Чи поширюється дія галузевих угод на підприємства, установи, організації приватної форми власності? Чи поширюється дія угоди на працівників, які не є членами профспілки, що підписала угоду?

Завдання 5

Романенко, якого було звільнено з посади за систематичне невиконання без поважних причин обов'язків, покладених на нього трудовим договором та правилами внутрішнього трудового розпорядку (п.3 ст. 40 КЗпП України), звернувся до суду з позовом про поновлення на роботі.

Суд відмовив у поновленні на роботі на тій підставі, що позивач дійсно систематично порушував трудову дисципліну, і за перше порушення йому було оголошено догану. У своєму рішенні суд, встановлюючи факт систематичного порушення, посилався на п. 22 і п. 23 постанови Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 1992 р. № 9 «Про практику розгляду судами трудових спорів».

Чи може суд посилатися на зазначену постанову? Яка 17 правова природа таких постанов? Чи є постанови Пленуму Верховного Суду України джерелами трудового права України?

Тема 3. Міжнародно-правове регулювання праці

Завдання 1

Іноземець звернувся до дирекції підприємства з проханням прийняти його на роботу на посаду менеджера. Директор відмовив йому у прийнятті на роботу, пославшись на те, що він не являється громадянином України, а іноземці на посаду менеджера не приймаються.

Чи правильна позиція, висловлена директором підприємства?

Тема 4. Принципи трудового права

Завдання 1

Чи правомірним, на Вашу думку, є застосування принципів трудового права під час вирішення трудових спорів у суді?

Відповідь обґрунтуйте.

Завдання 2

Працівник заводу «Будкераміка» І. Смирнов звернувся до суду про поновлення його на роботі. У позовній заяві він указав, що працівник може бути звільнений лише з підстав визначених законом, а не самовільно придуманих роботодавцем.

Визначте на основі якого принципу трудового права ґрунтується така позиція.

Тема 5. Трудові правовідносини

Завдання 1

Петров працює директором комунального підприємства, яке було створене за рішенням міської ради відповідної територіальної громади.

Головним інженером (спеціалістом) на цьому підприємстві працює син, який був усиновлений у 16-річному віці. В колективному договорі зазначено, що родичі не можуть працювати разом на одному підприємстві.

Чи має право власник запроваджувати обмеження щодо спільної роботи на одному і тому самому підприємстві? Чи порушує це їхні права?

Завдання 2

Іванюк з відома начальника відділу збуту АТ «НОРД» виконав будівельні роботи по ремонту приміщень.

Як, на Вашу думку, чи свідчить це, що між І. Іванюком та АТ виникли трудові відносини?

Відповідь обґрунтуйте.

Завдання 3

Савчук на підставі усної домовленості із заступником директора ПП «Фокус» про те, що буде прийнятий на роботу двірником, упродовж місяця прибирав прибудинкову територію підприємства.

Чи є підстави вважати, що тут виникли трудові відносини? Відповідь обґрунтуйте.

Завдання 4

Суд визнав недійсним трудовий договір укладений між Крайнюк і ПП «Маяк», мотивуючи тим, що Крайнюк не є суб'єктом трудового права, оскільки він не досяг 16 річного віку.

Визначте, наскільки обґрунтованим є вказане рішення. Дайте характеристику трудової правосуб'єктності громадян.

Завдання 5

Іванов працював у роботодавця – фізичної особи (суб'єкта підприємницької діяльності), який використовує найману працю. Коли після закінчення роботи Іванов звернувся до роботодавця з проханням внести запис у трудову книжку про зазначений період роботи, той відмовив у цьому, посилаючись на те, що трудові книжки ведуться тільки на працівників, які працюють на підприємствах, в установах, організаціях. У

нього немає бланків трудових книжок, він не знає, як правильно їх оформляти. Іванов звернувся до юридичної консультації із запитанням, хто має зробити такий запис у трудовій книжці та завізувати його.

Дайте мотивовану відповідь.

Завдання 6

На зборах трудового колективу Запорізького інструментального заводу було оголошено повідомлення, що надійшло від ДАІ, про порушення працівником заводу Морозом правил дорожнього руху і притягнення до адміністративної відповідальності. Збори вирішили звернутися до роботодавця із пропозицією не виплачувати йому місячної премії за це правопорушення.

Чи законне рішення загальних зборів?

Завдання 7

Під час розгляду позову Климчук про поновлення на роботі встановлено, що її звільнення проведено без погодження з виборним органом первинної профспілкової організації «Харчовик», яка, на думку позивачки, діяла на підприємстві і профорганізатором якої було її обрано. У судовому засіданні встановлено, що наказ про звільнення Климчук за п. 1 ст. 40 КЗпП видано 1 квітня 2013 р.; заснована профспілкова організація березня, первинна організація була прийнята на облік у обласному комітеті профспілки працівників освіти 15 березня, легалізована районним управлінням юстиції 3 квітня 2013 р. Посаду Климчук дійсно було скорочено.

Яке рішення має прийняти суд?

Тема 6. Правовий статус профспілок. Участь працівників в управлінні організаціями

Завдання 1

Попова, яка працює у міському виробничому управлінні житлово-комунального господарства, підпорядкованому Комітету житлово-комунального господарства Автономної Республіки Крим, звернулася з листом до редакції газети «Праця і зарплата». Попова пише, що вона та інші працівники управління є членами профспілки працівників хімічної та нафтохімічної промисловості. У даній ситуації працівники не є членами галузевої профспілки працівників житлово-комунального господарства (до цієї галузі належить управління, в якому вони працюють). Як вважає Попова, це не суперечить чинному законодавству, оскільки згідно із Законом України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» громадяни вільно обирають профспілку, до якої вони бажають вступити. Попова запитує: якою галузевою угодою слід користуватися міському управлінню житлово-комунального господарства – тією, у сфері дії якої перебуває це управління, чи галузевою угодою, укладеною ЦК профспілки працівників хімічної та нафтохімічної промисловості, членами якої є працівники управління? Чи взагалі обов'язковим є дотримання умов галузевої угоди, чи у цій ситуації можна користуватися лише регіональною угодою?

Підготуйте письмову відповідь на листа Попової.

Завдання 2

На засіданні виборного органу первинної профспілкової організації заводу «Центроліт», який розглядав питання щодо згоди на звільнення електрика Волкова за п. 4 ст. 40 КЗпП України (прогул без поважних причин), із п'ятнадцяти членів були присутніми тільки шестеро. Більшістю голосів прийнято рішення про згоду на звільнення Волкова.

Чи законне рішення виборного органу первинної профспілкової організації?

Завдання 3

Рішенням обласної міжгалузевої профспілкової конференції Чуб обраний на посаду голови об'єднання профспілкових організацій області. Після двох років перебування на цій посаді він, на думку президії об'єднання, втратив інтерес до цієї роботи, внаслідок чого авторитет профспілок області зазнав суттєвих втрат, а їх права та інтереси постраждали (активність профспілкових організацій зменшилась, майно використовувалось не за призначенням, приміщення без належного оформлення здавалися в оренду суб'єктам господарської діяльності). Заслухавши пояснення Чуба, президія об'єднання профспілок області ухвалила рішення про усунення його від посади із формулюванням «за втрату довіри і вчинення дій, не сумісних із посадою керівника профспілкового об'єднання».

Чи є голова об'єднання профспілкових організацій області суб'єктом трудових правовідносин? Які юридичні факти є підставами припинення трудових правовідносин? Чи можна таке рішення профспілкового органу вважати достатньою підставою припинення трудових правовідносин?

Тема 7. Правовий статус організацій роботодавців

Завдання 1

ЦК профспілки трудящих металургійної і гірничодобувної промисловості України виступив з ініціативою початку колективних переговорів з розробки і укладення Галузевої угоди гірничо-металургійного комплексу України на 2011-2012 роки. Сторону власників підприємств, установ, організацій галузі під час переговорів представляли Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Фонд державного майна України, виробничі об'єднання. Після завершення переговорів і розробки проекту колективної угоди виникла низка питань.

Хто має підписати угоду від сторони власників та працівників?

Коли угода набуває чинності – з моменту підписання її уповноваженими представниками сторін чи реєстрації Міністерством соціальної політики України?

Яка сфера дії укладеної угоди?

Тема 8. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування

Завдання 1

Працівник Петренко С.О. після вивільнення з підприємства без поважних причин своєчасно не зареєструвався у Державній службі зайнятості як такий, що шукає роботу та відмовився від двох пропозицій підходящої роботи в період пошуку роботи.

Які пільги, передбачені чинним законодавством України, втрачає працівник Петренко С.О.?

Який порядок надання статусу безробітного громадянину Петренку С.О. встановлено законодавством?

Завдання 2

15-річний Павлов, отримавши згоду батьків на працевлаштування, звернувся до центру зайнятості за консультацією про можливість отримання роботи. Павлову було запропоновано пройти професійну підготовку, оскільки він не мав професійної освіти. Павлов відмовився і вимагав надати йому статус безробітного з виплатою допомоги у зв'язку з безробіттям.

Проаналізуйте справу і складіть правовий висновок із посиланням на відповідне законодавство.

Завдання 3

На одному з приватних підприємств м. Полтава, з чисельністю працюючих 100 чоловік, за рішенням місцевої ради була встановлена броня в кількості 5 робочих місць для працевлаштування осіб за направленням служби зайнятості, в тому числі 2 робочих місця для працевлаштування інвалідів. Адміністрація підприємства підготувала робочі місця для інвалідів, облаштувала їх спеціальним обладнанням. Комісія, створена відповідно до чинного законодавства, здійснила прийом робочих місць і дозволила ввести їх в дію. За звітний період державною службою зайнятості на це підприємство інваліди не направлялися. Разом з тим в кінці року з підприємства було стягнуто штрафні санкції за 2 робочих місця, не зайнятих інвалідами. Адміністрація підприємства звернулася з позовом до господарського суду про відміну незаконного, на думку адміністрації, стягнення. На обґрунтування своїх вимог адміністрація пояснювала, що нею були виконані всі зобов'язання перед службою зайнятості, оскільки робочі місця були створені. У тому, що вони не були реально зайняті інвалідами, винна саме служба зайнятості, яка не направила жодного інваліда на підприємство.

Яким має бути рішення суду? Підготуйте письмовий проект рішення з посиланням на необхідне законодавство.

Завдання 4

Іванов звільнився з органів місцевого самоврядування у зв'язку із закінченням строку повноважень. Він звернувся до місцевого відділення Державної служби зайнятості про отримання допомоги по безробіттю, однак отримав відмову з посиланням на те, що для нарахування йому виплат немає необхідних коштів та відсутня підходяща робота.

Чи правомірною є така відмова? Вирішіть справу по суті.

Тема 9. Правові засади соціального діалогу

Завдання 1

На семінарі, присвяченому захисній функції профспілок України, голова галузевої профспілки Харитонов охарактеризував соціальне партнерство в Україні. Зокрема Харитонов сказав, що в Україні застосовується система трипартизму, якою передбачається участь держави, роботодавців і працівників у регулюванні соціально-трудова відносин. Визначаючи роль кожного суб'єкта цих правовідносин, доповідач

окремо зупинився на повноваженнях держави, яку, на його думку, при укладенні Генеральної угоди на 2012-2014 рр. представляв Кабінет Міністрів України.

В обговоренні доповіді взяв участь голова виборного профспілкового органу первинної профспілкової організації одного з державних підприємств, який вважав, що в Україні держава не бере участі у соціальному партнерстві, а Кабінет Міністрів брав участь при укладенні Генеральної угоди на стороні роботодавців, як орган, що здійснює управління об'єктами державної власності. Крім того, як сказано в Генеральній угоді, вона була укладена на двосторонній основі. Тому, на думку голови профкому, в Україні діє система не трипартитизму, а біпартитизму (двостороннє співробітництво); залишається також невирішеною проблема представництва роботодавців.

Проаналізуйте висловлені твердження і обґрунтуйте свою думку.

Тема 10. Колективні договори і угоди

Завдання 1

При обговоренні проекту колективного договору на 2012-2014 рр. на одному з державних підприємств між сторонами – власником і виборним органом первинної профспілкової організації виникла суперечка. Одним із розділів колективного договору «Надбавки і доплати» було передбачено, що за виконання обов'язків тимчасово відсутнього працівника і за суміщення професій і посад на підприємстві встановлюється доплата в розмірі 30 % тарифної ставки (окладу).

Виборний орган первинної профспілкової організації заперечував такий розмір, посилаючись на Генеральну угоду, укладену на 2012-2014 рр., де для такого виду доплати передбачено розмір до 100 % посадового окладу чи тарифної ставки відсутнього працівника.

Власник пояснив, що встановити розмір 30 % прийшла вказівка міністерства. Голова виборного органу первинної профспілкової організації заявив, що Генеральна угода має вищу юридичну силу, оскільки однією із сторін виступає Кабінет Міністрів України.

Сторони звернулися до юрисконсульта підприємства за роз'ясненням.

Підготуйте відповідь.

Завдання 2

Директор підприємства і голова профспілкового комітету склали проект колективного договору, який було передано на обговорення структурних підрозділів підприємства. Після одержання протоколів зборів структурних підрозділів було проведено спільне засідання заводоуправління і профкому підприємства із запрошенням на це засідання керівників і профспілкових організаторів структурних підрозділів.

На цьому засіданні було враховано ряд зауважень, зроблених трудовим колективом структурних підрозділів, вирішено доручити директору підприємства і голові профспілкового комітету підписати колективний договір і ввести його в дію.

Який порядок укладення колективного договору? Чи правильні дії директора заводу і голови профспілкового комітету? Чому?

Завдання 3

На конференції трудового колективу по обговоренню проекту колективного договору було зроблено ряд зауважень щодо його змісту, у зв'язку з чим проект не був схвалений. Сторони – директор фірми і голова профспілкового комітету – допрацювали колективний договір з урахуванням зауважень, висловлених на конференції, підписали договір і ввели його в дію.

Чи правильні дії директора фірми і голови профспілкового комітету?

Завдання 4

Житель м. Полтава звернувся до газети «Урядовий кур'єр» із запитанням, чи потрібно укладати колективний договір у ТОВ, де працює чотири найманих працівника.

Дайте письмову відповідь.

МОДУЛЬ 2. ТРУДОВИЙ ДОГОВІР. ОСНОВНІ УМОВИ ПРАЦІ ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Тема 11. Поняття трудового договору та порядок його укладення

Завдання 1

В зв'язку з реорганізацією виробництва на підприємстві було проведено скорочення чисельності працівників.

Про наступне скорочення штату власник попередив працівників за 1 місяць, інша робота їм запропонована не була.

Який порядок звільнення працівників за ст. 40 п.1 КЗпП і які гарантії встановлено законодавством скороченим працівникам?

Виходячи з ситуації, як необхідно вирішити спір?

Завдання 2

17-річний Федоренко О.В. після закінчення школи влаштувався на роботу учнем токаря на завод. Трудовий договір в письмовій формі укладений не був. Розпорядження про прийняття на роботу видане не було.

У яких випадках обов'язкове укладення письмового трудового договору?

З якого моменту трудовий договір вважається укладеним?

Які порушення допущені роботодавцем? Дайте правову оцінку ситуації.

Завдання 3

Столяр Дмитренко був прийнятий на роботу громадянином Масенком на невизначений термін для систематичного виконання столярних робіт зі збирання меблів. Роботодавець Масенко обіцяв надавати приміщення для роботи, інструмент, щомісяця виплачувати зарплату у розмірі 1600 грн. Дмитренко погодився. Через місяць роботи після отримання зарплати в обіцяному розмірі, Дмитренко заявив, що хотів би внести відповідний запис у свою трудову книжку, так як не хотів би втрачати трудовий стаж для майбутньої пенсії. Роботодавець пояснив, що він не має права вносити запис до трудової книжки. І працівник, і роботодавець вирішили звернутися до юриста за роз'ясненням.

Надайте правову консультацію.

Тема 12. Види трудового договору

Завдання 1

Попов – викладач педагогічного університету звернувся до провідного юрисконсульта з наступними питаннями: що розуміється під роботою за сумісництвом? Якими нормативно-правовими актами вона регулюється? Як оформляється прийняття на роботу за сумісництвом і чи існують будь-які обмеження? Які правила організації оплати праці сумісників в установах, організаціях? Чи може він влаштуватися на роботу за сумісництвом у інший навчальний заклад? Чи мають сумісники право на щорічну відпустку? І, нарешті, чим відрізняється сумісництво від суміщення професій (посад) чи ці поняття є тотожними?

Складіть відповідь Кисельову, посилаючись на відповідні нормативно-правові акти.

Завдання 2

Студент 4-го курсу денної форми навчання педагогічного університету Ковальов у вільний від навчання час вирішив влаштуватися на роботу в будівельну організацію. Оскільки трудової книжки у Ковальова не було, у відділі кадрів його оформили на роботу і заповнили трудову книжку. Лазарев звернувся до провідного юрисконсульта університету з питанням: *чи є робота студента денної форми навчання у вільний від навчання час роботою за сумісництвом, якщо студенту оформлено трудову книжку?*

Завдання 3

Власник малого підприємства видав розпорядження, в якому передбачалися такі положення:

- 1) для всіх працівників підприємства вводиться контрактна форма трудового договору;
- 2) начальнику відділу кадрів попередити працівників у 2-тижневий термін і укласти з ними контракти;
- 3) при відмові укласти контракт звільнення проводиться за п. 1. ст. 40 КЗпП України;
- 4) строк контракту встановити 1 рік;
- 5) передбачити в контрактах повну матеріальну відповідальність працівників за шкоду, заподіяну підприємству.

Дайте правовий аналіз наведених положень розпоряджень власника.

Завдання 4

При реорганізації орендного будівельно-монтажного управління в акціонерне товариство адміністрація запропонувала працівникам перейти на контрактну форму трудового договору, в якому передбачався режим роботи з 7-00 до 17-00 при шестиденному робочому тижні, заробітну плату виплачувати за підсумками кожного кварталу, при наданні відпустки заохочувати працівників путівками в будинок відпочинку.

Чи правомірні дії адміністрації підприємства?

Поясніть сферу застосування контрактної форми трудового договору з посиланням на відповідні нормативно-правові акти.

Тема 13. Зміна умов трудового договору

Завдання 1

Наказом виробничого об'єднання інженера відділу постачання Крюковського було переміщено у відділ перевезень на таку ж посаду. Крюковський від переміщення відмовився і звернувся до суду з позовом про поновлення його на колишній роботі. У позовній заяві він вказав, що відділ перевезень знаходиться на значній відстані від його дому, дорога займає одну годину, тоді як до попередньої роботи він добирався за 45 хвилин. Крім того на новому місці роботи у нього значно більший обсяг роботи, змінився її напрям, а заробітна плата на 140 грн менша, ніж на попередній посаді. Все це, на думку позивача, істотно погіршує умови праці, а тому він просить поновити його на попередній роботі, а також виплатити йому середню місячну заробітну плату в рахунок відшкодування моральної шкоди, якої він зазнав від несправедливих і незаконних дій адміністрації.

Визначте правомірність цього переміщення. Чим відрізняється переведення на іншу роботу від переміщення?

Завдання 2

Вименець працював в автобусному парку шофером-кондуктором автобуса в автоколоні № 4, що обслуговувала міжміські перевезення. За отримання грошей з двох пасажирів і невідачу їм квитків наказом директора автобусного парку йому було винесено догану. Одночасно Вименець був переміщений в автоколону № 2, що обслуговує внутрішньоміські перевезення.

Вименець звернувся в КТС з вимогою скасування наказу, але отримав відмову. Суд, що розглянув позов Вименця, задовольнив його частково: накладене дисциплінарне стягнення визнав необґрунтованим, оскільки, як було з'ясовано судом, гроші з пасажирів брав не Вименець, а його напарник, проте переміщення в автоколону № 2 визнав обґрунтованим. Вименець оскаржив рішення в апеляційному суді. У своїй скарзі він посилався на те, що районний суд не повністю дослідив матеріали справи, з яких слід зробити єдиний висновок: мало місце не переміщення, а переведення на іншу роботу (на що потрібна його згода), бо змінилися режим та умови праці, зменшився розмір премії.

Який із видів зміни змісту трудового договору мав місце в даному випадку? Що є підставою для переведення, переміщення і зміни істотних умов праці? Як повинен вирішити справу апеляційний суд?

Завдання 3

Наказом від 14 січня власник мережі салонів «Світ краси» перевів майстра салону «Сяйво» Онищенко в перукарню «Світанок» тієї ж мережі, що розташована в іншому районі міста. Це рішення мотивоване тим, що Онищенко неодноразово сварилася з колегами і загальні збори трудового колективу салону «Сяйво» прийняли рішення про її переміщення в інше місце з метою нормалізації соціально-психологічного клімату колективу. Онищенко від переміщення відмовилась і звернулася до суду з позовом про поновлення на попередній роботі. У заяві позивачка зазначила, що перукарня «Світанок» розташована далеко від її місця проживання і знаходиться в малолюдній місцевості, внаслідок чого вона має витратити багато часу на дорогу до роботи, а заробіток значно зменшився через малу кількість клієнтів.

Що має місце в даному випадку: переведення чи переміщення? Яке правове значення має рішення трудового колективу? Як повинен вирішити справу суд?

Тема 14. Припинення трудового договору

Завдання 1

Масенко працювала бібліотекарем у міській дитячій бібліотеці. Наказом від 4 лютого 2011 р. її було звільнено за ст. 38 КЗпП України. Вважаючи звільнення неправильним, Масенко звернулася до суду з позовом про поновлення її на роботі, посилаючись на те, що 21 січня 2011 р. нею дійсно була подана заява про звільнення з роботи за власним бажанням, однак 28 січня вона захворіла, а після хвороби вирішила не звільнитися. Вийшовши на роботу після хвороби 7 лютого 2011 р. Масенко довідалася, що її звільнено згідно з поданою заявою. На заперечення Масенко начальник відділу кадрів повідомив, що бібліотека на її місце погодилася прийняти на роботу іншого працівника з відповідною освітою, котрий випадково довідався про вакансію і звернувся до завідуючого з заявою про прийняття на роботу. Наказ про це вже підписано. Масенко звернулася за роз'ясненням її трудових прав до юрисконсульта управління освіти.

Який порядок розірвання трудового договору з ініціативи працівника?

Чи включається час хвороби в строк попередження про звільнення за власним бажанням? Вирішіть спір.

Завдання 2

Механік Струк 3 квітня подав заяву про звільнення за власним бажанням. У зв'язку з цим 10 квітня з Івановим було укладено трудовий договір про те, що він прийнятий механіком і повинен розпочати роботу 18 квітня.

18 квітня Іванов дізнався, що напередодні Струк відкликав свою заяву про звільнення за власним бажанням, отже, роботи для нього немає. Оскільки Іванов уже залишив попереднє місце роботи, він подав позов до суду з вимогою надання йому роботи на підставі трудового договору від 10 квітня.

Чи правомірне укладення трудового договору з Івановим? Чи підлягає його позов задоволенню?

Завдання 3

Смирнову 21 червня прийнято на роботу вихователькою дитячого садка, а 23 липня цього ж року звільнено у зв'язку із закінченням строку тимчасової роботи. Смирнова звернулася до суду із заявою про поновлення її на роботі на підставі того, що при прийнятті на роботу вони домовились із власником про роботу до вересня, а на день звільнення вона була вагітна. Представник власника позову не визнав, оскільки Смирнову, яка не має спеціальної освіти для роботи вихователем у дитячому садку, приймали на посаду тимчасово, поки не підшукають кваліфікованого працівника. Під час розгляду справи встановлено, що посада, на яку була прийнята Смирнова, була вакантна, а її звільнення викликане запрошенням на цю посаду Ященко, яка має спеціальну педагогічну освіту.

Чим регулюються умови праці тимчасових працівників? У чому їх особливості? Чи можна приймати працівника на тимчасову роботу, якщо ця робота є постійною? Чи законне звільнення Смирнової?

Завдання 4

Голова профспілкового комітету університету, у підпорядкуванні якого знаходиться спортивно-оздоровчий табір, наказом від 30 квітня звільнив охоронників Чаленка і Сокола у зв'язку із початком 1 травня сезону роботи табору. Водночас обов'язки з охорони майна на період сезону було покладено на завідувача господарства табору Хижняка і комірника Сауткіна.

Не погодившись із звільненням, Чаленко і Сокол звернулися до суду із позовом про поновлення на роботі. У позовній заяві вони вказали, що робота з охорони табору не має ознак сезонної, у наказі про їх прийняття на роботу строк дії договору не зазначено, а тому їх звільнення є незаконним.

Які роботи вважаються сезонними і в якому порядку вони визначаються? Чи є підстави для звільнення Чаленка і Сокола за вказаних обставин?

Завдання 5

Савченко прохворіла 4 місяці й 3 дні. Директор супермаркету звільнив її за п. 5 ст. 40 КЗпП України. У позовній заяві про поновлення на роботі Савченко повідомила, що вона – єдиний працездатний член сім'ї і на її утриманні після смерті чоловіка знаходяться двоє малолітніх дітей. При розгляді справи встановлено, що під час хвороби Савченко її заміняла інша працівниця супермаркету.

Чи є підстави для звільнення Савченко? Як повинен вирішити справу суд?

Тема 15. Правове регулювання робочого часу

Завдання 1

У зв'язку з необхідністю завершення ремонтно-будівельних робіт у строк виконроб Попов запропонував робітникам залишатися після роботи на 2 години протягом трьох днів підряд. Після здачі в експлуатацію об'єкта робітники поцікавилися у начальника будівельного комбінату, як буде компенсована надурочна робота. Однак начальник відповів, що ніякого розпорядження про залучення працівників до надурочної роботи він не видавав, крім того, працівники отримали премію за здачу об'єкта у строк.

Чи мала місце в цьому випадку надурочна робота?

Який порядок залучення до надурочної роботи?

Завдання 2

У зв'язку з відсутністю достатнього обсягу робіт директор заводу встановив своїм наказом неповний робочий час працівникам заводу. Працівники звернулися у юридичний відділ з проханням дати роз'яснення з приводу незаконних дій директора із встановлення неповного робочого часу. Одночасно працівники вимагали оплатити час, на який директор скоротив робочий тиждень, як час простою не з їх вини.

Чи відповідають вимоги працівників законодавству?

Завдання 3

Група працівників авіаційного заводу, які часто працювали в другу зміну, звернулася з проханням скоротити їм робочий час на одну годину із збереженням заробітної плати у зв'язку з тим, що у вечірній та нічний час погано працює громадський транспорт. Директор порадив працівникам звернутися до виборного органу первинної профспілкової організації заводу.

Як вирішити дане питання?

Завдання 4

Працівниця друкарні Ус, яка мала на утриманні двох дітей віком до восьми років, звернулася до директора з проханням установити їй на півроку неповний робочий день (3 год) у зв'язку з частою хворобою дітей. Директор відмовив на тій підставі, що обсяг роботи збільшується, а простій обладнання призведе до зменшення доходу підприємства.

Як вирішити дане питання?

Тема 16. Правове регулювання часу відпочинку

Завдання 1

Громадянка Павленко С.М. була прийнята на роботу замість громадянки Кириченко О.В., що пішла у декретну відпустку.

Після досягнення дитиною дворічного віку громадянка Кириченко О.В. вийшла на роботу. У зв'язку з цим роботодавець вирішив звільнити громадянку Павленко С.М. Павленко С.М. проти звільнення заперечувала, мотивуючи це вагітністю, що була підтверджена медичною довідкою.

Яка робота надавалася громадянці Павленко С.М. і який порядок приймання на роботу повинен бути дотриманий у даному випадку?

Чи має громадянка Павленко С.М., як тимчасовий працівник, право на пільги по закону в зв'язку з вагітністю і що це за пільги?

Проаналізуйте дії роботодавця.

Чи законні вимоги Павленко С.М. щодо залишення на роботі?

Завдання 2

Начальник автобази Сидоров запросив на роботу двох зварників для ремонту підсобних приміщень. Трудовий договір у письмовій формі з ними не було укладено, з наказом про прийняття на роботу їх не ознайомили, однак у відділі кадрів повідомили, що вони можуть приступити до роботи. Оплата проводилася в кінці кожного місяця за витратними ордерами. Через шість місяців, коли робота була закінчена, зварникам оголосили, що вони звільнені. Зварники проти звільнення не заперечували, але вимагали, щоб їм виплатили грошову компенсацію за невикористану відпустку.

Чи законна вимога робітників?

Завдання 3

Бухгалтер Семко повернулася із відпустки по вагітності і пологах. Тривалість відпустки – 126 календарних днів. Того ж дня вона подала заяву про надання їй чергової відпустки. Адміністрація відмовила Семко на тій підставі, що в цілому вона працювала на заводі менше 6 місяців.

Чи правомірна така відмова?

Завдання 4

Директор підприємства «Колос» запросив на роботу двох зварників для ремонту обладнання. Трудовий договір у письмовій формі з ними не був укладений, з наказом про прийняття на роботу їх не ознайомили, однак у відділі кадрів повідомили, що вони можуть розпочати роботу. Оплата проводилася в кінці кожного місяця. Через шість місяців, коли робота була закінчена, зварникам оголосили, що вони звільнені. Зварники проти звільнення не заперечували, але вимагали, щоб їм виплатили грошову компенсацію за невикористану відпустку.

Чи є законною вимога?

Завдання 5

У зв'язку зі спадом виробництва за наказом керівника підприємства і з його ініціативи інженеру Войтенку з вересня до листопада 2011 р. була надана відпустка без збереження заробітної плати. У колективному договорі надання такої відпустки не передбачалося.

Чи зараховується час цієї відпустки без збереження заробітної плати до стажу роботи, що дає право на щорічну основну відпустку?

Завдання 6

Комірник ТОВ «Інтертрейд» Потапов вийшов на роботу із відпустки на три дні пізніше ніж було зазначено у наказі. Генеральний директор товариства Березюк запропонував Потапову в його присутності з приводу відсутності на роботі. Потапов відмовився дати письмові пояснення і, порадившись з адвокатом, наступного дня в усній формі пояснив Березюку, що, оскільки його не ознайомили з наказом про відпустку і не повідомили про день виходу на роботу, він вправі сам зробити розрахунок і визначити день закінчення відпустки.

Чи допустив Потапов порушення трудової дисципліни? Який порядок надання чергової відпустки?

Тема 17. Оплата праці

Завдання 1

Економіст Гаврилук, який працював у АТ «Євроком», був переведений за його згодою на роботу до структурного підрозділу підприємства, розташованого в іншому населеному пункті. Під час переїзду адміністрація забезпечила за свій рахунок перевезення багажу Лисенка, а також виплатила всі передбачені законодавством суми на нього і членів його сім'ї. Відпрацювавши 3 місяці, Лисенко знайшов іншу роботу в цьому ж місті і подав заяву про звільнення за власним бажанням. Адміністрація відмовилася звільнити Лисенка і вимагає повернути всі компенсаційні виплати, отримані працівником раніше при переїзді.

Чи законні вимоги адміністрації?

Завдання 2

За наказом начальника будівельно-монтажного управління інженер Васильєв протягом місяця займав посаду головного інженера, який знаходився у відпустці. Бухгалтер Савельєва займала посаду головного бухгалтера, відсутнього через хворобу.

У якому порядку оплачується виконання обов'язків тимчасово відсутніх працівників?

Завдання 3

Нормувальниці Курило було надано відпустку за доглядом за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Через два роки і три місяці Курило за власним бажанням приступила до роботи й стала працювати на умовах неповного робочого часу.

Якою має бути її оплата праці – пропорційно відпрацьованому часу чи з виплатою посадового окладу за відпрацьований місяць у повному розмірі?

Завдання 4

Михайлов, який працював оператором газового обладнання, звернувся з позовом про стягнення заробітної плати за понаднормову роботу. Місцевий суд відмовив йому в позові на тій підставі, що позивач та інші працівники працюють за графіком, який вони самі склали.

Чи правильне рішення суду? Яка робота вважається понаднормовою? Як вона оплачується?

Завдання 5

Медична сестра медичного пункту Дацковська звернулася до суду із заявою про стягнення додаткової плати за суміщення професій, яке полягало в тому, що вона, крім своєї роботи, виконувала обов'язки прибиральниці. Представник власника проти позову заперечував на тій підставі, що позивачка виконувала сумісну роботу за своєю ініціативою в той час, коли не була завантажена основною роботою, і власник цієї роботи їй не доручав.

Чи підлягає заява задоволенню? Чи є в даному випадку суміщення професій? Як оплачується суміщення професій?

Завдання 6

Інженер Антоненко перебував у відрядженні з 3 по 10 травня. Після повернення з відрядження він почав вимагати надання йому двох днів відпочинку (замість вихідного дня та святкового дня 1 травня) або оплатити ці дні в подвійному розмірі.

Чи підлягає вимога задоволенню? Які гарантії установлені для осіб, що направляються у відрядження?

Тема 18. Професійна підготовка і підвищення кваліфікації працівників

Завдання 1

Технік Михайлова звернулася із скаргою до КТС на те, що адміністрація відмовила їй у наданні додаткової відпустки для складання сесії у вузі. Таке рішення адміністрація мотивувала тим, що у зв'язку з фінансовими проблемами підприємство не працює більше півроку. Працівники, у тому числі Михайлова, перебувають у вимушених відпустках. Отже, вільний час може бути використаний і для навчання. Адже оплачувати відпустку коштів немає.

Складіть письмово проект рішення КТС за заявою Михайлової.

МОДУЛЬ III. ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У ТРУДОВОМУ ПРАВІ. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ Й ЗАХИСТ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ СУБ'ЄКТІВ ТРУДОВОГО ПРАВА

Тема 19. Трудова дисципліна

Завдання 1

Електрик Маврикін систематично порушував трудову дисципліну, неодноразово спізнювався на роботу, грубо поводився з колегами. Розглянувши справу Маврикіна, трудовий колектив підприємства виніс рішення: «За неодноразове порушення трудової дисципліни, етичних норм поведінки поставити перед директором питання про звільнення Маврикіна з роботи».

Чи законне рішення трудового колективу бригади?

Чи зобов'язаний директор підприємства виконати рішення трудового колективу?

Завдання 2

У правилах внутрішнього трудового розпорядку Харківського заводу самохідних шасі адміністрації надано право знижувати терміном до 3-х місяців кваліфікаційні розряди і категорії робітникам за грубе порушення технологічної дисципліни, що призводить до зниження якості продукції, а за неякісні деталі, не прийняті відділом технічного контролю, звільняти з роботи.

Чи законний такий припис правил? Чи має право власник своїми актами (наказами) брати участь у регулюванні внутрішнього трудового розпорядку? Яким може бути таке регулювання?

Завдання 3

При затвердженні правил внутрішнього трудового розпорядку ТОВ «Зоря» було запропоновано включити до переліку дисциплінарних стягнень такі: попередження; догана; позбавлення відпустки осіб, які здійснили прогули; штраф у розмірі до 150 грн для осіб, які з'явилися на роботі у нетверезому стані; звільнення.

Чи правомірна така пропозиція? Ким розробляються правила внутрішнього трудового розпорядку?

Тема 20. Дисциплінарна відповідальність

Завдання 1

Інженер Петренко був звільнений з роботи 18 березня 2013 р. за п. 3 ст. 40 КЗпП України за систематичне невиконання обов'язків, покладених на нього трудовим договором.

При розгляді позову про поновлення на роботі в суді з'ясувалося, що за час роботи на підприємстві він дійсно порушував трудову дисципліну, за що адміністрація оголошувала йому догану в жовтні 2012 р., в січні 2012 р., а 12 березня 2013 р. Петренко спізнився на роботу, за що і був звільнений.

Яке рішення повинен винести суд?

Який порядок звільнення за п. 3 ст. 40 КЗпП України?

Завдання 2

Електромонтер Ситін без дозволу начальника цеху погодився на одне чергування замінити електромонтера Іванова. На це чергування Ситін з'явився в нетверезому стані й не був допущений до роботи.

Кваліфікуйте дії Іванова та Ситіна. Чи є підстави для притягнення їх до дисциплінарної відповідальності?

Завдання 3

Директор меблевої фабрики видав наказ такого змісту: «Столяру IV розряду Сліпченку за невідвідування вечірнього відділення коледжу понизити на один розряд присвоєну йому кваліфікацію і позбавити додаткової заробітної плати».

Чи правомірний даний наказ директора? Чи має право директор застосовувати подібні заходи в даному випадку? Якими можуть бути ці заходи?

Завдання 4

За дві години до закінчення робочого дня Галкін та Кірко залишили робочі місця і пішли в кафе відзначити свято. Через одну годину Галкін пішов додому, а Кірко повернувся на робоче місце, щоб закінчити, як він пояснив, почату роботу.

Через п'ять днів після дачі письмових пояснень Галкін був звільнений за п.4 ст.40 КЗпП України, а Кірко – за п. 7 ст. 40 КЗпП України.

Чи законне звільнення вказаних працівників?

Завдання 5

Сніжка було звільнено з посади лікаря-терапевта поліклініки за таких обставин. Спочатку до нього двічі застосовувалися стягнення: догана – за прогул, потім громадське (товариське зауваження) – за передчасне залишення роботи, тому після вчинення третього порушення (неуважність до хворого) роботодавець був вимушений звільнити його за п. 3 ст. 40 КЗпП України. Вважаючи таке рішення неправильним, Сніжка звернувся з позовом до суду. У позовній заяві він зазначив, що дійсно мав порушення трудової дисципліни, але перше з них (прогул) мало місце під час роботи в іншій організації, трудові відносини з якою були припинені у зв'язку з переведенням на роботу в поліклініку (до відповідача), і що після другого стягнення, яке було застосоване до нього в поліклініці, трудової дисципліни не порушував.

Чи має місце в даному випадку систематичність порушення трудової дисципліни? Яким повинно бути рішення суду?

Завдання 6

Працівники аварійної бригади, зміна яких закінчувалася о 22-й год, після виконання роботи з ліквідації прориву на водоводі за півгодини до закінчення зміни неподалік від будинку, де проводили ремонт, почали розпивати спиртні напої, якими їх пригостив господар будинку. Патрульна служба райвідділу внутрішніх справ о 22 год 30 хв зафіксувала цей факт. Наступного дня начальник райвідділу надіслав на адресу підприємства, де працювали слюсарі, повідомлення про скоєне правопорушення. Керівник підприємства з огляду на те, що вживання спиртних напоїв працівниками набуло резонансу, хоча і не збирався це робити, був вимушений звільнити цих працівників за п. 7 ст. 40 КЗпП України.

Чи зобов'язаний роботодавець таким чином реагувати на повідомлення органу внутрішніх справ? Які обставини має врахувати роботодавець при визначенні заходів дисциплінарного впливу на порушників дисципліни праці?

Тема 21. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору**Завдання 1**

23 червня 2013 р. електрик РМУ Петров під час проведення ремонтних робіт отримав травму, внаслідок чого був визнаний інвалідом II групи. При розслідуванні даного нещасного випадку на виробництві комісією було встановлено, що Петров порушив правила техніки безпеки. Вирішуючи питання про відшкодування Петрову шкоди, заподіяної здоров'ю, адміністрація своїм наказом зменшила розмір його втраченого заробітку на 20 % з урахуванням вини потерпілого. Петров, вважаючи таке рішення незаконним, звернувся до юрисконсульта.

Яким законодавством регулюються питання відшкодування власником шкоди, заподіяної працівникові при виконанні трудових обов'язків? З яких сум буде складатися відшкодування шкоди? Чи правильно поступила адміністрація, зменшивши розмір середнього заробітку Петрова з урахуванням його вини?

Завдання 2

В будівельній організації було відсутнє приміщення для збереження особистих речей та одягу робітників. Робітники перевдягалися в одній із кімнат будинку, який ремонтували. В одного з працівників зникла куртка та сумка, в якій знаходилося 1500 грн. За цим фактом було порушено кримінальну справу, однак у зв'язку з неможливістю встановлення особи, яка скоїла крадіжку, робітник звернувся до директора організації з заявою про виплату вартості викраденого майна. Директор відмовив у задоволенні заяви, оскільки вина лежить на особі, яка скоїла крадіжку.

Дайте правову оцінку діям директора організації. Чи підлягає задоволенню заява працівника?

Завдання 3

Лаборант Воронков, проводячи лабораторні дослідження, підключив прилад до мережі високого напруження, внаслідок чого останній був приведений до повної непридатності. Наказом по інституту Воронкову було оголошено догану, і на нього покладений обов'язок відшкодувати заподіяну шкоду в повному

розмірі. Воронков заперечував, вказуючи на те, що прилад він зіпсував випадково, а застосування двох стягнень за один проступок незаконне.

Чи можливе застосування матеріальної відповідальності одночасно з дисциплінарною? Чи є умисна вина необхідною умовою для покладення на працівника матеріальної відповідальності?

Яку відповідальність може нести Воронков за знищення приладу?

Тема 22. Правове забезпечення охорони праці

Завдання 1

Хімік-аналітик Скорова відмовлялася пройти інструктаж за правилами роботи із новими реактивами, що надійшли до лабораторії. Вона без поважних причин на інструктажі не була, за що адміністрація оголосила їй догану. Наступного дня після цього при змішуванні реактивів у Скорової в руках вибухнула Колба, і вона отримала великі опіки.

Назвіть і проаналізуйте склад правопорушень за цим випадком. Чи несе власник відповідальність за цей нещасний випадок? А Скорова? Про який вид відповідальності йдеться?

Завдання 2

Повертаючись з роботи, Мельник зайшов на стадіон подивитися футбольний матч. Після закінчення матчу він поспішав додому і при посадці в переповнений трамвай пошкодив собі руку. Через тиждень, коли він вийшов на роботу, Мельник вимагав складення акта про нещасний випадок і оплати листка непрацездатності у розмірі 100% середньої зарплати.

Як вирішити дане питання?

Завдання 3

Водій автобуса Бакай отримав спецодяг – бавовняний костюм – терміном на 1 рік. Через півроку він був звільнений «за систематичне використання машини з метою особистої наживи», як було вказано в наказі. При звільненні адміністрація запропонувала йому повернути костюм, на що Бакай відповів відмовою.

Як вирішити спір?

Тема 23. Особливості правового регулювання праці жінок, молоді та осіб зі зниженою працездатністю

Завдання 1

Коваль упродовж 8 місяців не користувалася перервами для годування дитини у зв'язку з віддаленістю від заводу свого місця проживання. Після 8 місяців, коли вона припинила годувати дитину груддю, Коваль стала вимагати оплати невикористаних перерв як понаднормової роботи. Адміністрація відмовила, тоді Коваль звернулася з іншою заявою, у якій підрахувала всі перерви і просила компенсувати їх відповідним продовженням відпустки. У цьому їй також відмовили. Коваль звернулася до комісії з трудових спорів.

Як вирішити спір?

Тема 24. Індивідуальні трудові спори

Завдання 1

До компетенції яких органів входить розгляд наступних спорів:

- про поновлення на роботі за заявою працівника, звільненого за результатами випробування;
- між працівниками і профкомом про розмір допомоги в разі тимчасової непрацездатності;
- за заявою працівника про визнання недійсними умов трудового договору, що суперечать законодавству про працю;
- між власником і профкомом про перегляд і введення нових норм виробітку;
- між працівниками швейної фабрики і директором фабрики про невиплату заробітної плати за два місяці?

Завдання 2

Головний зберігач цінностей Харківського літературного музею Морозова була звільнена з роботи за п. 2 ст. 41 КЗпП України. Приводом звільнення стало те, що в музеї було безладдя, численні музейні цінності не поставлені на облік. Температурний режим не відповідав нормам, що могло призвести до погіршення якості і пошкодження музейних експонатів.

Чи законне звільнення на цій підставі?

Завдання 3

Корчак, який працював комірником на заводі, подав 8 серпня заяву про звільнення за власним бажанням. Він залишив 9 жовтня роботу, але видати трудову книжку директор відмовився, мотивуючи це тим, що нового працівника підшукати не вдалося, тому передавати матеріальні цінності нікому. Після звернення в КТС, де його вимоги не були задоволені, 15 листопада Корчак звернувся до суду з позовом про поновлення на роботі і стягнення заробітної плати за час затримки видачі трудової книжки, бо без неї він не зміг улаштуватися на роботу, і безперервний трудовий стаж перервався.

Коли працівникові повинна видаватися трудова книжка? Яка відповідальність заводу за затримку видачі трудової книжки? Як вирішити даний спір?

Тема 25. Колективні трудові спори**Завдання 1**

Знайдіть правильну відповідь:

Рішення трудового арбітражу про вирішення колективного трудового спору (конфлікту):

1. Є обов'язковим для виконання, якщо сторони колективного трудового спору (конфлікту) попередньо уклали про це відповідну угоду.
2. Є обов'язковим для виконання сторонами колективного трудового спору (конфлікту).
3. Є обов'язковим для виконання сторонами колективного трудового спору (конфлікту), якщо воно погоджено з територіальним органом Національної служби посередництва і примирення.
4. Носить для сторін колективного трудового спору (конфлікту) характер рекомендації.
5. Є обов'язковим для виконання, якщо сторони колективного трудового спору (конфлікту) додатково затвердили це рішення.

Завдання 2

У випадках, коли працівникам забороняється проведення страйку, колективний трудовий спір (конфлікт) вирішується:

1. Відповідно Верховним Судом Автономної Республіки Крим, апеляційним, Київським і Севастопольським міським судом за заявою Національної служби посередництва і примирення.
2. Відповідним апеляційним господарським судом за заявою Національної служби посередництва і примирення.
3. Відповідно Верховним Судом Автономної Республіки Крим, апеляційним, Київським і Севастопольським міським судом за заявою сторін колективного трудового спору (конфлікту).
4. Національною службою посередництва і примирення за заявою сторін колективного трудового спору (конфлікту).
5. Відповідним загальним місцевим судом за заявою сторін колективного трудового спору (конфлікту).
6. Відповідним загальним місцевим судом за заявою Національної служби посередництва і примирення.

Обґрунтуйте відповідь, посилаючись на чинне законодавство.

Завдання 3

Який порядок проведення страйку? Які юридичні дії повинні чинити працівники і керівництво страйком, щоб такий страйк вважався законним?

Підготуйте письмово такий перелік із посиланням на відповідні статті закону.

Тема 26. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства**Завдання 1**

Державний інспектор праці здійснив перевірку за зверненням Потапова щодо зменшення йому розміру одноразової допомоги. Ушкодження здоров'я настало не тільки з вини роботодавця, а й унаслідок порушення потерпілим вимог нормативно-правових актів з охорони праці. Комісія з розслідування нещасного випадку прийняла рішення про зменшення йому розмірів одноразової допомоги на 10%. За результатами перевірки державним інспектором праці внесено припис заступнику директора з охорони праці з вимогою обґрунтувати підстави прийняття рішення щодо меншення одноразової допомоги. За невиконання вимог припису його притягнуто до адміністративної відповідальності.

Чи правомірні дії інспектора праці?

Завдання 2

Під час перевірки Державною службою гірничого нагляду та промислової безпеки України на підприємстві «Електроважмаш» документального оформлення та ведення обліку нещасних випадків на виробництві виявлено, що більшість актів оформлено з порушенням вимог законодавства: не вказано причин нещасних випадків, не визначено заходів для їх усунення. Керівника підприємства було притягнуто до адміністративної відповідальності.

Чи правильними є дії Державної служби?

Завдання 3

Державний інспектор праці запропонував директору ТОВ «Світанок» обладнати вентиляцію технічної майстерні. Директор ТОВ заперечив, вважаючи розпорядження державного інспектора праці для себе необов'язковим. Інспектор оштрафував директора за недотримання правил з охорони праці.

Чи законні дії державного інспектора праці?